

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jana Jetmarová: *Andské hudební soubory a andští hudebníci v Evropě a v Severní Americe*. Ústav etnologie FF UK, Praha 2006, ss. 181 + doplňky a přílohy, CD disk.

Doktorská práce slečny Jany Jetmarové je poznamenána, vidím ji v tomto okamžiku jako celek, určitým *rozporem*. Na jedné straně rámec, úvod, pokus o obecnější perspektivu a o přiblížení smyslu kulturních kontaktů, pokus, jenž se však nevyhnul *simplifikacím* a snad i poněkud zbytečnému patosu, na straně druhé pak *brilantní, všestranný* rozbor, založený v naprosté autenticitě a přímé zkušenosti (zkoumá-li autorka čirou přítomnost, i když se ne vždy přesně ví, co je přítomnost, neměla by se příliš divit nedostatku bibliografie; mluvím-li o bibliografii, připomenu slečně Jetmarové, že je obvyklé uvádět také nakladatelství a že není nutné uvádět některé přehledové tituly nebo dokonce práce povahy spíše lidovější jako například „indiánská encyklopedie“ Mnislava Zeleného), rozbor, jehož hodnota je multiplikována zřetelem kontrastivním, tj. mám na mysli srovnání se situací v USA (mluví-li autorka o „komparaci“, pak to zní poněkud nadneseně: skutečná komparační analýza by musela vymezit nejen univerzum, nýbrž i prvky a postupy). Popisy a rozborů Jany Jetmarové, její vlastní poslání, představují substanci díla, tj. kapitoly III až XII; označení římskými číslicemi se mi nejeví příliš přehledné, na dvou místech ještě členěné do A a B; doplněk je, a to je problematické, chápán jako člen posloupnosti; asi není jasné, jaký je vlastně vztah mezi „textovou přílohou“ a „doplňkem“; důležitější možná je, že toto počínání zrcadlí určitou autorčinu nerozhodnost ve smyslu věda „kontra“ instrukce. Instruktivností jsou poznamenány celé kapitoly, ba někdy instruktivností téměř militantní („studená válka“, „zavražděný režimem“ na jedné straně, na druhé pak velice přijatelným přiblížením peruánských kronikářů, přijatelné ano, funkční pak méně; vyhnul bych se výrazu „ve vybraných“; působí to poněkud svévolně), je zjevné, mám-li shrnout, že jde o kapitoly 1, 2 a 13; extrémně řečeno: jsou zbytečné, přepadávající zavile do instruktivismu. Ale možná jde jen o detaily, jen o ramifikace autorčina hlavního uvažování, jež svým smyslem pro souvislost; v tomto smyslu hluboce oceňuji nápaditost a přesvědčivost takových kapitol („nezapomenout na nic“) jako kapitola VIII: Změny způsobené evropským prostředím, rozčleněné na změny psychologické a změny fyziologicko-fyziognomické. Řekl jsem na začátku, že mi snad nejvíce radí ono jednoduché difusionistické počínání, jež vyznačuje rámec; tak tedy několik poznámek: nevím, zda poznání odlišných kultur vedlo k „jasnému“ vymezení; snad vede k jasné nenávisti spíše než k jasnému vymezení; devastující dopady evropského kolonialismu; proč ne třeba „devastující dopady“ inckého kolonialismu, v němž bez větších obtíží lze spatřovat jednu z nejohavnějších podob tzv. hydraulické civilizace?; jen slečně Jetmarové připomenu existenci hlubších vztahů mezi klasickou etnologií a kolonialismem; jen slečně Jetmarové připomenu, že je to právě kolonialismus, jenž poprvé instauruje *univerzální* horizont, bez nějž si lze naši disciplínu sotva představit; a tak se mi zdá, že má spíše pravdu Foucault, když říká, že etnologie je výrazem supremacie evropského rozumu, než slečna Jetmarová, pro níž je „prvořadým, ne-li hlavním úkolem antropologie současnosti usnadnit lidem ... setkání“ (s. 2). Že by pád do „instruktivnosti“; pád do zmatení vztahu aplikovaná versus akademická

v poloděla
na
případně

antropologie?. Pramálo se mi rovněž líbí poněkud novinářské „vykviknutí“ jako „tento fenomén stačil vykulminovat do svého vrcholného stadia“ (s. 4). Rád bych však, nechce se mi rozhojňovat marginální výhrady či pochybnosti o některých pasážích textu slečny Jetmarové, uzavřel *základním* zjištěním, že i když není autorka právě mistryní obecnin, je substance její práce, již jsem to na počátku napsal, neobyčejně zasvěceným přiblížením vytčeného tématu, tedy dílem jednoznačně záslužným, jehož specifickým rysem je *celistvost*, již dokázala autorka rozvinout od počátků, emergencí, přes průběhy po mizení. Jednoznačně a kladně doporučuji k obhajobě.

Doc. Dr. František Vrhel
Ústav etnologie FF UK

Praha, 5. dubna 2006.